

HÁTTÉRANYAG A FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET ELJÁRÁSÁRÓL TARTOTT ELŐADÁSHOZ

dr. Kádár András Kristóf

1. Pozitív változások a panasz eljárás szabályozásában

Az Rtv. 92-93. §-ában szabályozott és jelenleg megreformálni kívánt eljárás (továbbiakban: rendőrségi panasz eljárás) mindenképpen reformra szorult, aminek több – a jelenlegi módosítás által részben érintett, részben azonban továbbra is figyelmen kívül hagyott – oka van.

Az első problémát a panasz eljárások rendszerének teljes inkoherenciája jelentette. Különböző rendőri tevékenységek ellen ugyanis egészen különböző jogorvoslati lehetőségek álltak a panaszosok rendelkezésére. Itt nem elsősorban a rendőrségi panasz eljárás és a büntető eljárás keretében végzett rendőri tevékenység ellen igénybe vehető jogorvoslatok különbségére gondolok, mivel ezt a megkülönböztetést a büntető eljárás sajátosságai miatt indokoltnak tartom, hanem az alábbiakra.

A rendőrségi panasz eljárás csak az Rtv. V. fejezetében található intézkedések (pl. igazoltatás, ruházatátvizsgálás, előállítás) és VI. fejezetében található kényszerítő eszközök (testi kényszer, bilincs, gumibot, stb.) alkalmazása esetén volt igénybe vehető. Ugyanakkor az Rtv. IV. fejezete is tartalmaz olyan kötelezettségeket, amelyek megsértése szükségessé teszi a jogorvoslat lehetőségének megteremtését. Ilyen pl. az intézkedési kötelezettség,¹ a segítségnyújtási kötelezettség,² vagy éppen az azonosító jelvény viselésének kötelezettsége.³ Ezekre azonban a módosítás előtt nem a rendőrségi panasz eljárás szabályai, hanem az európai uniós csatlakozással összefüggő egyes törvénymódosításokról, törvényi rendelkezések hatályon kívül helyezéséről, valamint egyes törvényi rendelkezések megállapításáról szóló 2004. évi XXIX törvény (EU törvény) rendelkezései vonatkoztak.

Ezek értelmében az állami szervek (így a rendőrség is) a panaszokat az EU törvény szerint kötelesek elintézni. (A panasz az EU törvény értelmezésében olyan kérelem, amely egyéni jog- vagy érdeksérelem megszüntetésére irányul, és elintézése nem tartozik más – így különösen bírósági, államigazgatási – eljárás hatálya alá.) A panaszt a beérkezéstől számított harminc napon belül kell elbírálni. Az eljárásra jogosult szerv a panaszt meghallgathatja, ha azt a panasz tartalma szükségessé teszi, majd a vizsgálat befejezésekor a megtett intézkedésről vagy annak mellőzéséről – az indokok megjelölésével – köteles a panaszt írásban vagy elektronikus úton haladéktalanul értesíteni. A panasz alapján gondoskodni kell a) a jogszerű, illetőleg a közérdeknek megfelelő állapot helyreállításáról vagy az egyébként szükséges intézkedések megtételéről; b) a feltárt hibák okainak megszüntetéséről; c) az okozott sérelem orvoslásáról, továbbá d) indokolt esetben a felelősségre vonás kezdeményezéséről.⁴

Nyilvánvaló hogy bár adott esetben a rendőr intézkedési vagy segítségnyújtási kötelezettségének elmulasztása jelentős érdeksérelmet okozhat, az EU törvényben szabályozott eljárás nem tartalmaz számos olyan garanciát, amely a rendőrségi panasz eljárásban megtalálható (így pl. végső soron a bírói felülvizsgálat lehetőségét).

Ezt a problémát a Javaslat megoldja, hiszen kimondja, hogy akinek az Rtv. IV. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése jogát vagy jogos érdekét érinti, az élhet a rendőrségi panasz eljárás adta lehetőségekkel.⁵ Ez átvezet minket a Javaslat egy következő pozitívumához: annak

¹ 13. § (1) A rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha olyan tényt vagy körülményt észlel, illetőleg hoznak tudomására, amely rendőri beavatkozást igényel.

² 24. § (1) A rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni.

³ 20. § (1) A rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és az azonosító jelvénye vagy a szolgálati igazolványa igazolja.

⁴ EU törvény, 141-143. §

⁵ Javaslat, 92. § (1) és (2) (A lábjegyzetekben nem a Javaslat szakasz-számait, hanem azokat a szakasz-számokat jelölöm, amelyek a Javaslat elfogadása esetén az Rtv.-ben megjelennek.)

egyértelművé tételéhez, hogy a rendőrségi panaszeljáráásban a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) rendelkezéseit kell alkalmazni.

A módosítás előtt az Rtv. csak annyiban hivatkozott a közigazgatási eljárásra, hogy kimondta: a rendőrségi panaszeljáráásban hozott másodfokú határozat „közigazgatási határozat, amelynek bírósági felülvizsgálatát – a közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálatára vonatkozó szabályok szerint – kérheti az, aki [...] panasz előterjesztésére jogosult.”⁶ Ebből ugyan az *argumentum a contrario* elve alapján következtethetett volna, hogy akkor az elsőfokú határozat nem közigazgatási határozat, a gyakorlat az e tárgyban hozott 1/1999. számú Közigazgatási jogegységi határozat meghozatalát követően következetes volt abban, hogy a rendőrségi panaszeljárást mindkét fokon az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (Áe.), majd a Ket. rendelkezései alapján kell lefolytatni. (A jogegységi határozat kimondta, hogy a felettes rendőri szerv vezetőjének a panasz elbírálása tárgyában másodfokon hozott határozata a bíróság által felülvizsgálható, hatósági államigazgatási ügyben hozott határozat, mivel a rendőri intézkedéseket és kényszerítő eszközöket a rendőrség, mint „állami közhatalmat gyakorló, államigazgatási ügy intézésére feljogosított szerv [...] alkalmazza, közte és az intézkedés (kényszerítés) alanya között – annak minden jellemzőjével rendelkező – közigazgatási jogviszony jön létre.”)

Mindazonáltal a jogbiztonság szempontjából fontos lépés volt annak egyértelmű rögzítése, hogy „az intézkedést foganatosító szervhez benyújtott panaszt az intézkedést foganatosító szerv vezetője közigazgatási hatósági eljárásban bírálja el.”⁷ Fontos ez azért is, mert megalapozza, hogy a Javaslát összhangba hozza a panasz megtételére jogosult személyek körét a Ket. „ügyfél” fogalmával. A módosítás előtti szabályozás szerint „panasz előterjesztésére az jogosult, akivel szemben az intézkedést foganatosították.”⁸ Ez a rendelkezés több oldalról korlátozta a panaszjogot. Egyfelől szűkítette a panaszosok körét (kizárva például azt a szórakozóhely-üzemeltetőt, aki sérelmezi, hogy minden, az általa működtetett diszkóból kilépő fiatalot igazoltatnak, így potenciálisan rontva az üzletet), másfelől nem tette lehetővé az intézkedés elmulasztása miatti panaszt (hiszen egy valakivel szemben ténylegesen foganatosított intézkedést feltételezett). A javasolt módosítás mindkét problémát megoldja, hiszen kimondja, hogy bárki panaszt tehet, akinek az intézkedés jogát vagy jogos érdekét érintette,⁹ és az intézkedés elmulasztását kifejezetten felsorolja a panaszjogot megalapozó magatartások között.¹⁰

Ugyancsak pozitív változás a panaszeljáráások tárgyi illetékmentességének kimondása.¹¹ Ezzel egy korábbi jogalkotási csorbát köszörülhet ki az Országgyűlés. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 33. § (2) bekezdésének 29. pontja úgy rendelkezik, hogy egyes alkotmányos jogok érvényesítése, valamint a társadalmi igazságosság előmozdítása érdekében tárgyánál fogva illetékmentes a rendőrhatalósági kényszerintézkedés alá helyezési eljárásban az eljárás alá vont személy által előterjesztett panasz és fellebbezés.

Bár az ország rendőri szerveinek nagy része ezt a szabályt a rendőrségi panasz eljárás illetékmentességét kimondó normaként kezelte, bizonyos szervek, így például a Budapesti rendőrfőkapitányság a panaszeljárást e rendelkezés hatályba lépése után is illetékkötelesnek tekintette, mondván, hogy „rendőrhatalósági kényszerintézkedés” nem létezik. Ezzel a tétellel nehéz vitába szállni, hiszen a rendőrség vagy intézkedik, vagy kényszerítő eszközt alkalmaz, kényszerintézkedés a Be.-ben szerepel, de az meg nem „rendőrhatalósági”, így az ügyészség is csak annyit válaszolt a Helsinki Bizottság óvás iránti kérelmére, hogy az eltérő jogszabályértelmezés nem törvénysértő, így óvás és felszólalás előterjesztésére nincs lehetőség. (Arra a felvetésünkre már nem reagált az ügyészség, hogy ez az egyébként rendszertanilag és logikailag sem helytálló interpretáció tulajdonképpen nem tekinthető jogértelmezésnek, hiszen gyakorlatilag megsemmisíti az értelmezés tárgyát képező a normát, mivel ha nincs olyan eljárás, amelyre nézve az illetékmentes panasszal és fellebbezéssel élni lehetne, akkor a rendelkezés soha nem alkalmazható, tehát az illetékmentes értelmezés a rendelkezést

⁶ 93. § (9)

⁷ Javaslát, 93/B. § (1)

⁸ Rtv., 93. § (1)

⁹ Javaslát, 92. § (1) és (2)

¹⁰ Javaslát, 92. § (1)

¹¹ Javaslát, 92. § (4)

gyakorlati hatását tekintve kiiktatja a jogrendszerből.) Mindez azonban jogtörténeti érdekességgé válik, amennyiben a Javaslatnak a tárgyi illetékmentességre vonatkozó része hatályba lép.

További előrelépés, hogy a panasz előterjesztésére nyitva álló határidőt a Javaslat 30 napban határozza meg. Tapasztalataink szerint a nyolc nap sokszor valóban kevésnek bizonyult: mire az ügyfelek eljutottak a Helsinki Bizottság ügyvédeihez, akik megfelelő tájékoztatást adtak a jogorvoslati lehetőségekről, sokan már kicsúsztak a határidőből, a rendőrség pedig nem fogadta el igazolási oknak a saját mulasztására való hivatkozást, azaz annak a felvetését, hogy a rendőri intézkedéssel nyilvánvalóan elégedetlen panaszos nem kapott az eljáró rendőrtől felvilágosítást a panasztétel lehetőségéről.

E vonatkozásban a parlamenti módosítások során egy következetlenség is került a normaszövegbe. Megelőlegezván az írás második részét, itt szükséges elmondani, hogy a Javaslat elfogadása esetén az alapjogi sérelmet jelentő (tág értelemben vett) rendőri intézkedésekkel szemben az érintett kétfajta panasz eljárás közül választhat majd: kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Független Rendészeti Panasztestület (Testület) által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el, vagy választhatja a „hagyományos” panasz eljárást, amelynek keretében a panaszt az intézkedést foganatosító rendőri szerv vezetője bírálja el első fokon.¹² Ezzel szemben ha a jogsértés nem jelenti egyúttal valamely alapvető jog sérelmét is, a panaszos számára csak a hagyományos rendőrségi panasz eljárás áll majd nyitva.¹³

A Javaslat eredeti szövegében mindkét esetben nyolc nap állt a panaszos rendelkezésére. A három Fideszes képviselő (Lázár János, Konrád Károly és Balog Zoltán) által benyújtott módosító indítvány¹⁴ nyomán az intézkedést foganatosító rendőri szervhez benyújtott panaszok előterjesztésére nyitva álló idő nyolcra harminc napra nőtt,¹⁵ ugyanakkor a Testülethez továbbra is csak a jogsérelemtől számított nyolc napon belül terjeszthető elő panasz.¹⁶ A képviselői módosító javaslat indokolásából világos, hogy az előterjesztők abban a hitben fogalmazták meg javaslatukat, hogy abban a Testület eljárására vonatkozóan indítványoznak változtatást, hiszen azzal érvelnek, hogy így a panaszosnak hosszabb ideje volna eldönteni, hogy a testülethez forduljon-e. Az eredmény azonban az lett, hogy a lényegesen bonyolultabb jogi kérdés (sértett-e az intézkedés alapvető jogot?) eldöntésére sokkal rövidebb idő áll rendelkezésre, mint a kisebb súlyú jogsértések esetére fenntartott hagyományos rendőrségi panasz eljárás megindítására.

Ezt elvileg korrigálhatja az a szintén módosító javaslat¹⁷ folytán bekerült rendelkezés, miszerint a Testület a rendőri szerveknél előterjesztett panaszokról felvilágosítást kérhet, és amennyiben eljárásának feltételei fennállnak, erről értesíti a panaszost, aki az értesítés kézhezvételétől számított nyolc napon belül kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el.¹⁸ Azt azonban kétlem, hogy az előreláthatóan igen túlterhelt Testület ezzel a jogával nagyon gyakran élne majd.

Szintén előremutató az, hogy a Javaslat nevesíti a jogvédelemmel foglalkozó társadalmi szervezeteket vagy alapítványokat, kisebbségi önkormányzatokat, valamint a jogi egyetemi oktatókat azok között, akik képviselőként eljárhatnak. Ez a rendelkezés egyébként csak a Testület vonatkozásában lényeges, hiszen annak eljárási rendje még nem ismeretes (ezt saját maga fogja meghatározni ügyrendjében¹⁹). Miután a hagyományos rendőrségi panasz eljárás a Ket. szabályai szerint fog folyni, abban képviselőként – a Ket. vonatkozó rendelkezése²⁰ alapján – egyébként is bárki eljárhat, így pl. egy társadalmi szervezet munkatársa is. Mindenesetre ezeknek a szervezeteknek az explicit nevesítése mindenképpen pozitív üzenetet hordoz.

¹² Javaslat, 92. § (1)

¹³ Javaslat, 92. § (2)

¹⁴ T/2916/24

¹⁵ Javaslat, 93/B. § (2)

¹⁶ Javaslat, 93. § (1)

¹⁷ T/2916/30

¹⁸ Javaslat, 93. § (3)

¹⁹ Javaslat, 6/C. § (2)

²⁰ 40. § (1)

2. Problémák az új eljárásban

Elsődleges problémaként az merül fel, hogy bár a Javaslat kiterjesztette a panaszjogot olyan rendőri magatartásokra is, amelyekkel kapcsolatban korábban nem állt rendelkezésre hatékony jogorvoslat, továbbra is vannak a rendőrségnek olyan lényegi tevékenységei, amelyek nem integrálódnak az általános panaszjelzési rendszerbe. Ilyen például a fogvatartás (előállítás, őrizet) végrehajtása. A rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet (Fogdaszabályzat) szerint a fogvatartott panasz előterjesztésére jogosult,²¹ ez a panasz azonban nem függ össze az Rtv.-ben szabályozott panaszjelzéssel.

A Fogdaszabályzat értelmében a fogvatartott a fogvatartással összefüggő ügyében hozott döntés (intézkedés, határozat), illetve annak elmulasztása miatt panasszal élhet a döntés közzétételétől, illetve elmulasztásától számított 15 napon belül. Fő szabályként a fogda parancsnoka dönt a panaszról, az általa hozott döntés elleni, illetve a döntés elmulasztása miatti panaszt a fogvatartásért felelős bírálja el. A panaszt az érkezésétől számított 15 napon belül kell elbírálni, a határidő indokolt esetben egyszer 30 nappal meghosszabbítható. A panasz elbírálásáról a fogvatartottat tájékoztatni kell.²²

Bár a Fogdaszabályzat szerint jogszabályban meghatározott esetekben a fogvatartott a döntés ellen keresettel fordulhat a bírósághoz,²³ nincs olyan jogszabály, amely ezt a lehetőséget biztosítaná

A fentiekből egyértelmű, hogy alaktalan, eljárásjogilag nem szabályozott, jogorvoslati garanciákkal körbe nem bástyázott lehetőségről van szó, noha a fogvatartás végrehajtásának alapjogi vetületei nyilvánvalóak. Ezt az anomáliát a Javaslat nem küszöböli ki, fenntartva a panaszrendszer inkoherenciáját.

A Javaslat megoldásaira áttérve, a legnehezebb kérdés nyilvánvalóan annak eldöntése lesz, hogy egy adott rendőri intézkedés alapvető jogot sért-e, vagy sem, illetve sérti-e olyan mértékben a panaszos alkotmányos jogait, hogy az ügy kivizsgálása a Testületre tartozzon. A kérdés két irányból jelent gondot. Egyrészt a jogban járatlan panaszos számára közel lehetetlen lesz annak eldöntése, hogy az általa elszenvedett intézkedés alapjogi sérelemmel jár-e vagy sem. A Helsinki Bizottság tapasztalatai szerint a panaszosok az alkotmányos jogok sérelmét hajlamosak „kiterjesztően” értelmezni, így inkább az a valószínű, hogy többségük a testülethez fogja benyújtani a panaszt, és nem az intézkedést foganatosító rendőri szervhez. A testület jogosult az alapvető jogot nem sértő, valamint az alapvető jogot csekély mértékben sértő intézkedéssel szemben előterjesztett panaszt az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez áttenni,²⁴ azonban a Testület munkaterhének szempontjából nem elhanyagolható, hogy ezeket a panaszokat is meg kell vizsgálni, az alapvető jog sérelmének mértékét értékelni kell, ami időigényes feladat lehet.

A probléma másik – és ugyancsak a túlterheltséget növelő – vetülete, hogy a rendőri intézkedések nagy része érint (korlátoz) valamiféle alapvető jogot, így a Testület – mint nyilvánvalóan a másik útra tartozót – valószínűleg csak kevés panaszt tud „kiszűrni” érdemi vizsgálat nélkül. Nyilvánvaló, hogy bizonyos idő elteltével a testület ki fog alakítani valamiféle tipológiát, bizonyos osztályozási elveket. Tekintettel azonban a testület kis létszámára és a költségvetési források várható szűkösségére (lásd később), féltő, hogy a munkateher racionalizálásának érdekében a Testület korlátozó, a hatáskörébe tartozó panaszok körét szűkítő gyakorlatot lesz kénytelen kialakítani. A megválasztott tagok kilétének függvényében nem tartom kizártnak, hogy kiforrhat egy átgondolt, megalapozott és a potenciális panaszosok (vagy legalább jogi képviselőik) számára átlátható distinkciós gyakorlat, ehhez azonban a fenti veszélyt a Testület tagjainak szem előtt kell tartaniuk, különösen a Testület működésének első időszakában.

Bár a panasz előterjesztésére nyitva álló határidő meghosszabbítása a panasz lehetőségéről való rendőri tájékoztatás elmaradásának kedvezőtlen hatásait enyhíti, továbbra is szükségesnek látom

²¹ 2. § (1) g)

²² Fogdaszabályzat, 4. § (1) – (5)

²³ 4. § (7)

²⁴ Javaslat, 93. § (2)

annak rögzítését, hogy legalább az Rtv. V. és VI. fejezetében foglalt intézkedések illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően legyen köteles az eljáró rendőr az intézkedés alanyát tájékoztatni a panasz lehetőségéről, és a tájékoztatás tényét írásban dokumentálni, oly módon, hogy a tájékoztatás tényének megtörténtét a panaszra jogosult személynek aláírásával kell igazolnia.

Ennél jelentősebb problémát jelent a Testület eljárási-vizsgálati rendje. Érdemi rendelkezést e tekintetben csak a Javaslat 93/A. § (1) bekezdése tartalmaz, mely szerint „93/A. § (1) A Testület a vizsgálata során a Rendőrségtől felvilágosítást kérhet. A Testület az összes olyan iratba betekinthez, illetve iratról másolatot kérhet, adatot, körülményt, tényt, eljárást megismerhet, ami a vizsgált intézkedéssel összefügghet.”

Nem egyértelmű, hogy ennek a rendelkezésnek (a felvilágosítás kéréséi vagy a tény-megismerési jognak) az alapján lehetősége van-e arra a Testületnek, hogy a rendőrséget felkérje bármilyen „eljárási cselekmény” elvégzésére, például a panasszal érintett rendőr parancsnoki meghallgatására, vagy arra, hogy az adott rendőrrel a rendőri szerv vezetője jelentést írasson. Az állampolgári jogok országgyűlési biztosáról szóló 1993. évi LIX. törvényt (Obtv.) alapul véve hajlok rá, hogy nem. Ennek 18. § (2) bekezdése ugyanis a Javaslat fent idézett rendelkezésével majdnem megegyező szabályozást tartalmaz („az országgyűlési biztos bármely hatóságtól az általa lefolytatott eljárással, illetve az eljárás elmulasztásával kapcsolatban adatokat és felvilágosítást kérhet, továbbá a keletkezett iratokba betekinthez, annak megküldését, illetőleg, ha ez nem lehetséges róluk másolat készítését kérheti”), azonban a jogalkotó az Obtv. megszövegezésekor jónak látta folytatni a vizsgálati jogosultságok felsorolását a (3) és a (4) bekezdés rendelkezéseivel, melyek szerint az országgyűlési biztos az általa vizsgált ügy intézőjét vagy az eljárást folytató szerv bármely munkatársát meghallgathatja, továbbá az érintett szerv vezetőjét vagy felügyeleti szervének vezetőjét, valamint az annak lefolytatására a jogszabály által egyébként feljogosított szerv vezetőjét vizsgálat lefolytatására kérheti fel, illetve az általa vizsgált ügyben bármely szervtől vagy annak munkatársától írásbeli magyarázatot, nyilatkozatot, felvilágosítást vagy véleményt kérhet.

Amennyiben ezeket az Obtv.-ben szereplő jogosítványokat a jogértelmezés határait igencsak feszegetve nem lehet beleérteni a Javaslat fent idézett rendelkezésébe, akkor a Testület vizsgálati jogosultsága igencsak korlátozott lesz. Amennyiben a rendőrség maga nem keletkeztet iratokat, adatokat és tényeket (pl. nem irat jelentést az intézkedő rendőrrel), akkor a Testületnek nemigen lesz mit vizsgálnia. Olyan, egy alapos vizsgálathoz elengedhetetlen eljárási cselekményekre, mint az intézkedő rendőrök meghallgatása, esetleg a panaszossal való „szembesítése”, a testületnek nem lesz jogköre, ezek nélkül azonban csak hipotéziseket állíthat fel éppen azokban az esetekben, amelyekben a rendőri intézkedés alapvető jogot érint. Ezzel szemben a kisebb súlyú jogsértéseket továbbra is a Ket. szabályai alapján kell elintézni, amelyek tartalmazzák a hatóság tényállás tisztázási kötelezettségét, és azokat az eszközöket is, amelyek e kötelezettség teljesítéséhez szükségesek.

A testület eljárásának és a Ket.-nek az ellentmondásai érdekes problémákat vethetnek fel a Testület vizsgálata után az országos főkapitány elé kerülő ügyek esetében. A Javaslat értelmében ugyanis „az országos rendőrfőkapitány a panaszról az állásfoglalás kézhezvételét követő tizenöt napon belül közigazgatási hatósági eljárásban dönt”.²⁵ Ez azt jelenti, hogy a főkapitány – az egyébként irányadó elintézési határidőnél rövidebb, bár a Ket. szerint egyébként 30 nappal meghosszabbítható határidőn belül – köteles lesz tisztázni a tényállást, amit a Testületnek a fent említett okoknál fogva nem biztos, hogy módjában áll megtenni. A főkapitánynak le kell folytatnia mindazokat a bizonyítási eljárásokat, amelyek ehhez szükségesek, és ennek során bizony módosulhat az a tényállás, amelyet a Testület állásfoglalásának kialakításánál tételezett. Ily módon a Testület ajánlásától való eltérést sem lesz nehéz megindokolni adott esetben.

A Testület létrehozásának modelljéül szolgáló brit Független Rendőrségi Panaszbizottság (Independent Police Complaint Commission: IPCC) egyébként maga határozza meg, hogy milyen típusú megoldást választ egy panaszra. Bár a panaszok túlnyomó részét helyi szintre utalja és itt oldják meg – vagy egyezséggel, vagy a helyi rendőri szerv által lefolytatott vizsgálattal, amelynek eredménye ellen fellebbezni lehet az IPCC-hez –, a brit testületnek arra is lehetősége van, hogy felügyelete vagy

²⁵ 93/A. § (7)

irányítása alá vonja a rendőrségi vizsgálatot, vagy pedig – a legsúlyosabb esetekben – saját nyomozóival végeztesse el a vizsgálati cselekményeket.²⁶ Indokolt volna ehhez hasonlóan a súlyosabb jogsértésekhez is hatékony vizsgálatot lehetővé tevő jogosítványokat biztosítani, ezért elengedhetetlenül szükségesnek mutatkozik a Testületet felruházni legalább azokkal a jogosítványokkal, amelyeket az országgyűlési biztosok számára az Obtv. fent idézett rendelkezési biztosítanak.

A civil kontroll megerősítése érdekében a Független Rendészeti Panasztestület felállítása ellenére megfontolandónak tartom, hogy a jogalkotó a panaszügyekben döntő bíróságoknak ne csak kasszációs, hanem reformatórius jogkört is biztosítson. Arra a bíróságok nyilván nem alkalmasak, hogy a mulasztó, jogsértő rendőrökkel szemben szankciókat is alkalmazzanak (erre egyébként a jelenlegi szabályok szerint folyó panaszeljárásokban sincs lehetőség, amennyiben a rendőr eljárásának jogszerűtlensége megállapítást nyer, úgy meg kell indítani a fegyelmi-, vagy a büntetőeljárást, hogy valamiféle jogkövetkezmény alkalmazható legyen). Ehhez hasonlóan a bíróságok is csupán a panasz megalapozottságának megállapítására kapnának jogot, azzal, hogy a bíróságnak a panasz megalapozottságát megállapító rendelkezése az intézkedést foganatosító rendőri szerv vezetőjének oldalán kötelezettséget keletkeztetne a szükséges intézkedések (figyelmeztetés, fegyelmi eljárás, stb.) megtételére. Ezen intézkedésekről a rendőri szerv vezetője köteles lenne tájékoztatni a panaszost.

²⁶ lásd: http://www.ipcc.gov.uk/index/complainants/what_happens/how_resolved.htm